

Druk schreeuwend het zwartevrouwbeeld te lijf

EXPOSITIE What you don't see is what you won't get, Patricia Kaersenhout, t/m 4 februari 2012 in C&H Art Space Amsterdam.

★★★★☆

What you don't see is what you won't get. De show van kunstenares Patricia Kaersenhout (1966) in C&H Art Space heeft een treffende titel. Er is ontzettend veel te zien in haar bombastische collages waarin (het lichaam van) de zwarte vrouw een hoofdrol speelt. Tegelijkertijd is er een hoop niet te zien voor de kijker. En de protagonisten blijven op afstand. Kijk! en: Afolljven! is de dubbelzinnige boodschap.

Op het eerste gezicht zijn de werken uit de serie *You make me so horny* mierzoet. De patchworks doen denken aan de slaapkamers van jonge meisjes: de knalkleuren – zuurstokroze, kanariegeel, hemelsblauw – gecombineerd met schattige stoffes: zakdoekjes, wit kant, batik, allerhande borduursels.

Maar dan een blik van dichtbij: op ieder doek is een geplastificeerde foto van een zwarte vrouw uit een seksblaadje geborduurd. In vulgare poses – wijdbeens, borsten naar voren, holle rug, billen naar achteren – zouden ze de kijker verleiden, als Kaersenhout hun gezichten niet weg geborduurd zou hebben met kruisstekes. De gezichten worden uit de afbeeldingen gewist – want

Werk van Patricia Kaersenhout uit de serie *You make me so horny*.

daar gaat het toch niet om? Een lekker wijf is een lekker lijf. Tegelijkertijd zouden de kruisstekes als masker kunnen dienen. De identiteit van de vrouw in kwestie doet er niet toe.

Maar dat is nog niet alles. In ieder patchwork spelen helden – althans

helden uit de witte geschiedenis van de zeevaart en het kolonialisme – een rol, zoals Michiel de Ruyter en Jan Pieterszoon Coen. Want daar begon het vrouwbeeld van de zwarte vrouw in de geschiedenis. En dat zijn gek genoeg volgens Kaersenhout – geboren in Den Helder,

Surinaamse ouders – altijd naakte vrouwen. De afbeeldingen zijn uit geschiedenisboeken gesneden, boeken die volgens Kaersenhout geen waarde hebben omdat ze alleen een witte geschiedenis vertellen: 'Op de middelbare school werd de geschiedenis van de slavernij niet behandeld. Deze geschiedenis werd genegeerd.' En dat heeft Kaersenhout altijd dwars gezeten.

De kunstenares negeert op haar beurt de geschiedenisboeken en vertelt haar eigen verhaal. Om duidelijk te maken dat deze geschiedenis voor haar niet bestaat, heeft ze

Dit kan snel omslaan in kitsch: emoties en wanhoopskretes

niet alleen afbeeldingen uit de oektentoongestelde boeken weggesneden, maar ook de teksten met een zwarte marker weggestreept.

In de serie *Distant bodies* gebruikt Kaersenhout exotische ansichtkaarten uit het begin van de vorige eeuw met antropologische afbeeldingen van de zwarte vrouw, gehuld in slechts een lendendoekje. Behalve vanuit volkenkundig opzicht waren deze kaarten natuurlijk vooral interessant omdat er een naakte vrouw op te zien was. Kaersenhout heeft de kaarten op vrouwenzakdoeken gedrukt en op herenzakdoeken genaaid.

Weer die zakdoekjes: het symbool voor de tranen en het verdriet van veel zwarte vrouwen in de geschiedenis, onderdrukt door westerse mannen maar ook door de mannen uit hun eigen cultuur.

Dat de man-vrouwverhoudingen in het werk van Kaersenhout op scherp staan, is duidelijk. Ze stelt het zwarte-vrouwbeeld ter discussie. Alle middelen worden ingezet: pornografische afbeeldingen, een veelheid aan andere illustraties, materialen, kleuren en teksten; het werk zit bomvol verhalen, symbolen en verwijzingen.

Ook in de serie *Black Ladies* zijn vrouwengezichten met kruisstekes weg geborduurd. De achtergrond bestaat uit wanhopige kretes die voor zover leesbaar vooral platitudes bevatten: 'Some people think that physical things defining what's within' en wanhoopskretes: 'I need our ally in this cold cold world of deceptions'. Het blijken songteksten van zwarte zangeressen als Aaliyah en Mary J. Blige. Dit kan natuurlijk snel omslaan in kitsch: wanhoopskretes en grote emoties. Gelukkig zijn de teksten moeilijk te lezen, ze worden afgedekt door de afbeeldingen, waardoor het wel een waarde krijgt voor het werk: de vrouw wordt niet gehoord. Kaersenhout vertelt zoveel verhalen in haar werk dat het interessant blijft om naar te kijken. Haar werk schreeuwt. De kijker kan niet anders dan er naar luisteren.